

Yapay Zekânın Sinematografik Anlatıdaki Kültürel ve İletişimsel

Yansımaları: *Her (Aşk)* Filmi Örneği

Mustafa Gülsün | ORCID: [0000-0002-1202-6246](https://orcid.org/0000-0002-1202-6246) | m.gulsun@alparslan.edu.tr

Muş Alparslan Üniversitesi, Malazgirt MYO, Temel İletişim, Muş, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/009axq942>

Metin Karaburun | ORCID: [0000-0002-6104-3704](https://orcid.org/0000-0002-6104-3704) | m.karaburun@alparslan.edu.tr

Muş Alparslan Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik, Muş, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/009axq942>

Öz

Bu çalışma, yapay zekâ teknolojilerinin sinematografik anlatıdaki kültürel ve iletişimsel yansımalarını irdelemeyi amaçlamaktadır. Günümüzün hızla dijitalleşen toplumsal yapısı içinde yapay zekâ, yalnızca teknik bir yenilik değil, aynı zamanda bireylerin duygusal dünyalarını, toplumsal normları ve kültürel değerleri dönüştüren güçlü bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışma, sinema sanatının yalnızca estetik bir ifade biçimi olmadığı, aynı zamanda toplumsal değişimlerin, kültürel dönüşümlerin ve geleceğe ilişkin öngörülerin görünür kılındığı bir alan olduğu varsayımına dayanmaktadır. Araştırmada betimsel analiz yöntemi benimsenmiş ve Spike Jonze'un 2013 yılında gösterime giren *Her (Aşk)* filmi, yapay zekâ temsillerinin kültürel bağlamda nasıl yeniden üretildiğini ortaya koyan örnek bir vaka olarak ele alınmıştır.

Film, insan-makine etkileşimlerinin duygusal boyutunu ön plana çıkararak aşk, yalnızlık, aidiyet ve kimlik gibi temel insani kavramların teknoloji aracılığıyla yeniden nasıl yorumlanabileceğini tartışmaya açmaktadır. Theodore karakteri ile yapay zekâ işletim sistemi Samantha arasında kurulan bağ, bireysel deneyimlerin yalnızca biyolojik veya toplumsal değil, aynı zamanda dijital ve yapay zekâ destekli bir zeminde de yeniden şekillenebileceğini göstermektedir.

Araştırmanın bulguları, yapay zekânın sanatsal üretim süreçlerinde estetik algıyı dönüştürdüğünü ve kültürel değerlerin evrilmesine aracılık ettiğini ortaya koymaktadır.

Filmde kullanılan sinematografik unsurlar, renk paletinden mekân tasarımına, ses ve müzikten dijital efektlere kadar, yapay zekâ temasıyla uyumlu bir atmosfer yaratmakta ve estetik deneyimi derinleştirmektedir.

Sonuç olarak çalışma, *Her (Aşk)* filmi üzerinden yapay zekânın kültürel ve iletişimsel yansımalarını tartışmaya açarak, gelecekte toplumsal yaşamın daha dijital, daha etkileşimli ve daha esnek bir yapıya evrileceğine dair ipuçları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yapay zekâ, sinema, sinematografik anlatı, kültürel değerler, iletişim

Atıf Bilgisi

Gülsün, M ve Karaburun, B. (2026). Yapay Zekânın Sinematografik Anlatıdaki Kültürel ve İletişimsel Yansımaları: *Her (Aşk)* Film Örneği. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi*, Sayı: 11 (Şubat 2026), 116-133. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18818337>

Geliş Tarihi	22.12.2025
Kabul Tarihi	05.02.2026
Yayın Tarihi	28.02.2026
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme * Bu makale, Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulan ancak tam metni yayımlanmayan "....." adlı tebliğin içeriği geliştirilerek ve kısmen değiştirilerek üretilmiş hâlidir.
Etik Beyan	Bu çalışma ... danışmanlığında ... tarihinde sunduğumuz/tamamladığımız ... başlıklı yüksek lisans/doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Yazar Katkıları	Mustafa Gülsün (%50) Metin Karaburun (%50)
Etik Komite Onayı	 Etik Kurulu'nun 00.00.2025 tarihli sayılı kararıyla gerekli etik izinler alınmıştır. Ayrıca, çalışmada Helsinki Bildirgesi'ndeki araştırma ilkelerine bağlı kalınmıştır.
Benzerlik Taraması	Yapıldı - Turnitin
Etik Bildirim	admin@turkiyemedyaakademisi.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Cultural and Communicative Reflections of Artificial Intelligence in Cinematographic Narrative: The Example of Her (Love) Movie

Mustafa Gülsün | ORCID: [0000-0002-1202-6246](https://orcid.org/0000-0002-1202-6246) | m.gulsun@alparslan.edu.tr

Muş Alparslan University, Malazgirt Vocational School, Basic Communication, Muş, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/009axq942>

Metin Karaburun | ORCID: [0000-0002-6104-3704](https://orcid.org/0000-0002-6104-3704) | m.karaburun@alparslan.edu.tr

Muş Alparslan University, Faculty of Communication, Department of Journalism, Muş, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/009axq942>

Abstract

This study aims to explore the cultural and communicative reflections of artificial intelligence within cinematographic narrative. In today's rapidly digitalizing societies, artificial intelligence is not only a technical innovation but also a transformative cultural force that reshapes individuals' emotional worlds, societal norms, and collective values. From this perspective, cinema is approached not merely as an aesthetic form of artistic expression but as a medium where cultural change, social transformation, and futuristic predictions are rendered visible. The research adopts the descriptive analysis method and selects Spike Jonze's 2013 film *Her* as a case study, since it offers a striking example of how artificial intelligence can redefine emotional experiences and cultural concepts.

The film highlights the emotional dimension of human-machine interaction by focusing on themes such as love, loneliness, belonging, and identity. The relationship between Theodore and the advanced operating system Samantha illustrates that personal experiences can be reconstructed not only in biological or social contexts but also through digital and artificial intelligence-driven platforms.

Findings indicate that artificial intelligence reshapes the aesthetic perception of artistic production while simultaneously paving the way for the evolution of cultural values. Cinematographic elements in the film—ranging from color palette and set design to music, sound, and digital effects—collectively construct an atmosphere that aligns with the theme

of artificial intelligence and deepens the viewer's aesthetic experience.

Ultimately, the study demonstrates—through the example of *Her*—that artificial intelligence has the capacity to reshape not only artistic aesthetics but also human emotional bonds and cultural norms.

Keywords

Artificial intelligence, cinema, cinematographic narrative, cultural values, communication

Citation

Gülsün, M ve Karaburun, B. (2026). Yapay Zekânın Sinematografik Anlatıdaki Kültürel ve İletişimsel Yansımaları: Her (Aşk) Filmi Örneği. Journal of Türkiye Media Academy, Issue: 11 (February 2026), 116-133. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18818337>

Date of Submission	22.12.2025
Date of Acceptance	05.02.2026
Date of Publication	28.02.2026
Peer-Review	Double anonymized - Two External
	* This article is the revised and developed version of the unpublished conference presentation entitled “....”, orally delivered at the Symposium....
Ethical Statement	* This article is extracted from my master thesis/doctorate dissertation entitled “...”, supervised by ... (Master's Thesis/Ph.D. Dissertation, ... University, City/State, Year). It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Author Contribution	Mustafa Gülsün (%50) Metin Karaburun (%50)
Ethical Approval	The necessary ethical permissions were obtained with the decision of Ethics Committee dated 00.00.2025 and numbered In addition, the study adhered to the research principles of the Declaration of Helsinki.
Plagiarism Checks	Yes - Turnitin
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	admin@turkiyemedyakaademisi.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0 .

Giriş

Teknolojik gelişmeler, insan yaşamının her alanında olduğu gibi sanat ve kültür dünyasında da derin etkiler oluşturmaktadır. Bu bağlamda, yapay zekâ yalnızca teknik bir yenilik olarak değil, aynı zamanda bireylerin düşünme, hissetme ve iletişim kurma biçimlerini dönüştüren kültürel bir olgu olarak değerlendirilmektedir. Dijitalleşme ile birlikte ivme kazanan bu dönüşüm, kültürel üretim biçimlerini çeşitlendirmiş, sanatın estetik sınırlarını yeniden tanımlamış ve iletişimsel pratikleri farklı boyutlara taşımıştır. Sinema ise bu dönüşümün en görünür sahalarından biri olarak, teknolojinin etkilerini hem anlatı düzeyinde hem de estetik boyutta güçlü bir şekilde yansıtmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, yapay zekânın sinematografik anlatıdaki kültürel ve iletişimsel yansımalarını incelemektir. Çalışmada, sinemanın yalnızca görsel-işitsel bir anlatı aracı olmadığı, aynı zamanda toplumsal değerlerin, kültürel normların ve duygusal deneyimlerin yeniden üretildiği bir alan olduğu varsayımından hareket edilmektedir. Bu çerçevede Spike Jonze'un 2013 yapımı *Her* (Aşk) filmi, yapay zekânın bireysel ve toplumsal düzeyde ne tür dönüşümlere aracılık ettiğini görünür kılmaya bakımından örnek olay olarak ele alınmıştır.

Çalışmanın özgünlüğü, yapay zekâyı yalnızca teknolojik bir araç olarak değil, kültürel değerlerin yeniden tanımlanmasında etkin bir unsur olarak ele almasıdır. Literatürde yapay zekânın teknik işlevleri ve sinema endüstrisine katkıları sıklıkla tartışılmış olsa da, bu çalışmada özellikle insan-makine ilişkilerinin duygusal boyutları, kültürel değerlerin evrimi ve estetik anlayıştaki dönüşümler üzerinde durulmaktadır. Böylece yapay zekânın sinemadaki yansımaları, yalnızca teknolojik bir yenilik çerçevesinde değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal bağlamda kapsamlı bir şekilde analiz edilmektedir.

Çalışmanın önemi, yapay zekâ ile sinema arasındaki etkileşimi, kültür ve iletişim bağlamında ele alarak geleceğe dair yeni perspektifler sunmasında yatmaktadır. Sinema aracılığıyla görünür hale gelen insan-makine etkileşimleri, geleceğin kültürel yapısına dair ipuçları sunmakta ve toplumsal yaşamın dijitalleşme sürecinde nasıl evrileceğine dair düşünsel bir çerçeve ortaya koymaktadır. Bu araştırma yapay zekânın sinematografik anlatı üzerindeki etkilerini kültürel ve iletişimsel boyutlarıyla ele alarak, hem sinema sanatının dönüşümünü hem de toplumsal değerlerin yeniden biçimlenme süreçlerini anlamaya yönelik katkı sağlamayı hedeflemektedir

1. Kültür Kavramının Kavramsal  er evesi

Kültür, tanımlanması son derece zor bir terimdir. 1952'de Amerikalı antropologlar Kroeber ve Kluckhohn, kültür kavramlarını ve tanımlarını eleştirel bir şekilde inceleyerek 164 farklı tanımdan oluşan bir liste hazırlamışlardır. Kültür kavramını anlamanın zorluğunun büyük bir kısmı, terimin on dokuzuncu yüzyılda giderek daha fazla kullanılmasıyla farklı kullanımlarından kaynaklanmaktadır (Spencer-Oatey, 2012, s. 1).      kültür, sosyal psikoloji, sosyal antropoloji, tarih, etnoloji ve sosyoloji gibi sosyal bilimlerin ortak bir şekilde inceledikleri konudur. Ancak bu bilimlerin her birisi kültürü, kendilerini ilgilendiren yönleri ile ele almaktadırlar (Arslanoğlu, 2000, s. 245). Dolaysıyla kültür konusunda her disiplin kendi perspektifinden farklı yaklaşımlar getirmiştir. Kültür kavramı genel anlamda bir tanım içerisinde ortaya konmayacak kadar geniş boyutlara sahiptir. Bu sebeple herkesin üzerinde ortak karara varacağı bir tanım ortaya koyabilmek oldukça zordur hatta belki de imk nsızdır. Fakat insanlar tarafından oluşturulan bütün değerler ve ürünlerin toplu olarak kültürü meydana getirdiği genel olarak benimsenmektedir ( e en, 1996, s. 12).

Görüldüğü gibi kültür kavramı, farklı kaynaklardan beslenmektedir. Tarihsel olarak ne tam bir homojenlik ne de mutlak bir saflık içeren bu kavram, kaçınılmaz bir diyalog süreci içinde, hem bölgesel hem de uluslararası çevrelerle karşılıklı etkileşim içerisinde gelişmektedir. Bu gelişim veya tutarlılık kimi zaman köklerden ve mirastan beslenmiş, kimi zaman ise bilinçli tercihler ile biçimlenmiştir. Günümüzde siyasal birliklerini farklı zamanlarda, kendi kültürel bütünlükleri üzerinden kurmuş olan  in, Japonya ve Batı Avrupa'daki ulus-devletlerinin veya Doğu Avrupa'nın etnik-dilsel temelli ulus ulukları bu durum için önemli örneklerdendir (Bayart, 1999, s. 63; Arslantaş, 2008, s. 106). Kültür, ilk olarak Amerikan sosyologlarınca hızla benimsenmiş olmasına rağmen Fransa'da aynı karşılığı bulamamıştır. Fransız sosyolojisi, Durkheim'in benimsediği terminolojiye bağlı kalmıştır. Sosyolojinin kurucu isimlerinden olan Durkheim, Comte, Marx, Weber ve Tönnies bu kavramı kullanmamışlardır. Ayrıca Fransa'da sosyoloji iki dünya savaşı arasındaki dönemde genel olarak zayıflamıştır. Kültür kavramının ortaya çıkması da tam bu döneme rastlamıştır. Bu sebeple kültür, Fransa'da sosyoloji ve antropoloji l gatlarında yer edinmemiştir. Oysa İngilizce l gatların neredeyse tamamında kültürün sosyolojik ve antropolojik anlamı bulunmaktadır (Arslanoğlu, 2000, s. 245).

Kültür kavramı, Latince ekme, yetiştirme, koruma ve onur anlamlarını taşıyan “colere” kelimesinden gelmektedir. Kavram ilk olarak “ r nlere ya da

hayvanlara bakma” anlamında kullanılmıştır. Sonrasında “düşünceyi besleme” manasında kullanılmaya başlanmış ve “uygarlığa” bağlanmıştır. Sanayi Devrimi döneminde ise kültür kavramı, “yüksek kültür” ve “halk kültürü” olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Yüksek kültür, önemli kitaplar, estetik, sanat, müzik ve ruhsal gelişmeyle ilişkilendirilirken, halk kültürü alt sınıfların kültürü olarak tanımlanmıştır. 19. yüzyılın sonlarına gelindiğinde kapitalizmin de etkisi ile “kitle kültürü” adı verilen yeni bir anlayış ortaya çıkmıştır. Bu da “aşağı” kültür olarak görülmüştür. Kitle kültürü, sanayileşmenin yaydığı bir kültürdür. Bu ortamda, kitlelerin en çok ilgi gösterdikleri ve sürekli değişim gösteren “popüler kültür” üretilmiştir (Erdoğan ve Alemdar, 2010, s. 349). Diğer taraftan, 19. yüzyılın sonunda Avrupa’da kültür kavramını İngiliz antropologlar etnografyanın incelediği toplumlara özgü düşünce ve davranış biçimlerini, değerler sistemlerini, inançları, simgeleri ve tekniklerin tamamını kapsayacak biçimde kullanmaya başlamışlardır. Sosyolojide ise kültür, toplumsal etkileşimlere yön veren senaryo ve rollerin işleyişini açıklamaya yardımcı olan bir kavram olarak ele alınmaktadır. Bu anlamda kültür kavramını ilk defa kullanan kişi, ünlü İngiliz antropolog E. B. Tylor’dur. Tylor’un bugün hâlâ geçerliliğini koruyan ünlü tanımına göre kültür, etnografyadaki en kapsamlı anlamında, bilgi, sanat, ahlak, hukuk, gelenek ve insanın edindiği tüm yetenek ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütündür (Kocadaş 2005, s. 2).

Kültür kavramı genel olarak, bir toplumun duygu, düşünce ve yargılarını bir arada tutan sosyal değerlerin bütünü olarak değerlendirilmektedir. Bu açıdan kültür; gelenek, görenek, düşünsel birikim ve sanat gibi unsurları kapsayarak toplumun tüm sanatsal ve düşünsel değerlerini kapsamaktadır. Kısaca, bilgi birikimi anlamını taşımaktadır. Günlük dilde “kültürlü insan” ifadesi de “bilgili insan” anlamına gelmektedir. Felsefi bakımdan ise bu bilgi, daha derin bir boyutta ele alınarak insanların doğayı kendi üretimleri vasıtasıyla dönüştürerek, yeniden ve kendi ölçütlerine göre oluşturduğu yeni bir “doğa” anlayışına işaret etmektedir (Çeçen, 1996, s. 11-12). UNESCO’nun düzenlediği Dünya Kültür Politikaları Konferansı Sonuç Bildirgesi’nde ise kültür şu şekilde tanımlanmaktadır: “Kültür, en geniş anlamı ile bir toplumu veya toplumsal grubu belirleyen maddi, manevi, zihinsel ve duygusal özelliklerin birleşmesinden oluşmaktadır. Bu olgu, sadece bilim ve edebiyatı değil aynı zamanda yaşam biçimlerini, insan haklarını, değer yargılarını, gelenekleri ve inançları da kapsamaktadır.” (Oğuz, 2011, s. 128).

Kültürel alanda önemli dönüşümlere yol açan olguların başında sanat ve onunla yakından ilişkili olan teknoloji gelmektedir. Yapay zekâ, bu ilişkinin yeni bir boyut

kazanmasına aracılık ederek kültürel üretim ve ifade biçimlerini dönüştürmektedir. Dijitalleşme ile hız kazanan bu süreçte kültür, daha etkileşimli, çeşitlenmiş ve küresel ölçekte erişilebilir bir yapıya bürünmüştür. Sinema sanatı ise söz konusu dönüşümün en görünür alanlarından biridir.

2. Sinema ve Yapay Zeka

Latince hareket halinde yazmak ve ışık anlamına gelen terimlerden türetilen sinema, hareketli görüntüleri yakalayıp ışığa duyarlı yüzeylere yansıtmayı içermektedir. André Bazin'in özetlediği gibi, sinematografinin temel unsurları arasında kamera açıları, hareketler, geçişler, kadraj, ışık, ses, renk ve senaryo aracılığıyla görüntü ve sesin anlatı sürecine entegre edilmesi yer almaktadır. Fisher, sinemayı sihre benzeterek, izleyicileri fantastik alemlere taşıma ve benzersiz bakış açıları sunma yeteneğini vurgulamaktadır. Hem Bazin hem de Fisher, sinemanın kendini ifade etme aracı olduğu konusunda hemfikirdir. Genel olarak sinema, duyguları uyandırmak ve izleyicileri büyüleyici anlatılara kaptırmak için görsel ve işitsel unsurları harmanlayan modern bir sanat formu olarak görülmektedir (Yurdigül, 2019, s. 337-350).

Sinema, kültürel, sanatsal ve bilimsel birçok amaca hizmet etmektedir. Hikâyelerin, duyguların, düşüncelerin ve fikirlerin görsel olarak paylaşılmasını sağlamaktadır. Sinemanın küresel etkisi, izleyicileri yeni alanlara dalmaya teşvik etmesi ve çeşitli film türleri aracılığıyla duygularını ve düşüncelerini harekete geçirmesi nedeniyle önemlidir (Karakaya, 2018, s. 48-70). Sinema, hikâye anlatımının merkezinde görsel imgelere büyük ölçüde dayanmaktadır. Görüntü tasarımı ile kaydı, film yapım sürecinin çok önemli unsurlarıdır. Görseller, hikâyeyi aktarmada öncelikli olsa da, ses ve senaryo da bütünsel bir sinema deneyimi oluşturmada önemli roller oynamaktadırlar. Yönetmen, görüntüleri yakalamak ve kadrajlamak, görsel estetiği ve izleyici üzerinde istenen etkiyi belirlemek için görüntü yönetmenini denetlemektedir. Türkiye'de görüntü yönetmeni genellikle "kameraman" olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca yönetmenin vizyonuna uygun görüntüleri özenle oluşturmaktan sorumludur. Bu nedenle sinematografi, sinemada hem estetik hem de anlatı amaçlarına ulaşmak için görüntüleri yakalama, kadrajlama ve sunma sürecini ifade etmektedir (Gundak, 2020, s. 41). Sinema, ses, görüntü ve sembollerin bütünleşmesiyle toplumsal gerçeklikleri yansıtan önemli bir kitle sanat formu olarak kabul edilmektedir. Louis Althusser, gerçek sanatın bireylere yalnızca dünyayı göstermekle kalmayıp, aynı zamanda onların gerçekliği algılayış biçimlerini de dönüştürmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu bağlamda filmler, sinematik anlatılar aracılığıyla çeşitli

toplumsal söylemleri ve sosyal kodları bünyesinde barındırmaktadır (Yakın, 2020, s. 54).

Yirminci yüzyılın en önemli endüstriyel sanat formlarından biri olan sinema, fuar alanlarındaki mütevazı başlangıcından günümüzde milyarlarca dolarlık küresel bir endüstri ve baskın bir çağdaş sanat formuna dönüşmüştür. 19. yüzyılın sonlarında farklı ülkelerde eşzamanlı olarak ortaya çıkan sinematografik cihazlar, kısa sürede tüm dünyaya yayılarak eğlence, eğitim, propaganda ve araştırma işlevlerini bir arada sunmuş, geniş kitlelerin ilgisini çekmiştir. Başlangıçta vodvil, melodram ve konferans gibi unsurları bir araya getiren sinema, zamanla bağımsız bir sanat dalı olarak kabul edilmiş, toplumsal bakış açılarını etkilemiş ve çeşitli konular etrafında ortak görüşlerin oluşumuna katkıda bulunmuştur (Küçük, 2016, s. 160). Sinemanın tarihsel gelişimi, teknolojik ilerlemelerle paralel biçimde sürekli bir değişim ve dönüşüm süreci içerisinde olmuştur. Teknoloji, film üretiminden izleyiciye ulaşmasına kadar tüm aşamalarda etkili olmuş; sinema salonlarına özgü olan izleme deneyimi, televizyon, bilgisayar ve mobil cihazlara taşınmıştır. Bununla birlikte dijital efektlerin kullanımı, film dilinde ve anlatısında önemli yenilikler oluşturmuştur. Teknoloji yalnızca üretim süreçlerini dönüştürmekle kalmamış, aynı zamanda sinema içinde bir tartışma konusu ve içerik unsuru haline gelmiştir. Özellikle bilim-kurgu, fantastik ve distopik türlerde görülen bu tartışmalar, insan-teknoloji, inanç-teknoloji ve doğa-teknoloji çatışmalarını gündeme getirmekte; transhümanist temaların sinema anlatısına yansımalarına zemin hazırlamaktadır (Yetkiner ve Özdemir, 2022, s. 267). Sinema sanatı var olduğu andan itibaren teknoloji ile hep iç içe olmuştur. Günümüzde teknoloji denilince akla gelen ilk olguların başında yapay zekâ teknolojisi gelmektedir.

Yapay zekâ, insan düşünme biçiminden esinlenerek bilgisayarların programlanmasını temel alan ve insan yaşamının birçok alanında etkisi gözlemlenen bir bilim dalıdır. Literatürde farklı tanımlar bulunsun da yapay zekâ genel olarak bilgi edinme, mantıksal çıkarımlar yapma, düşünme ve karar alma süreçlerini taklit eden sistemler olarak ele alınmaktadır. İnsan zihninin işleyişini modellemeye çalışan bu alan, hem teorik hem de uygulamalı boyutlarıyla makinelerle algılama ve akıl yürütme yetenekleri kazandırmayı amaçlamaktadır. Tarihsel olarak, Walter Pitts ve Warren McCulloch'un 1943'teki çalışmaları ile temelleri atılan yapay zekâ, 1956'da düzenlenen Dartmouth Konferansı'nda bağımsız bir araştırma alanı olarak kabul edilmiş, John McCarthy ve Marvin Minsky'nin katkılarıyla disiplinleşmiştir (Erdemir ve Seyran, 2025, s. 42).

Yapay zekâ günümüzde, zeki makineler ve özellikle de bilgisayar programları

geliştirmeye odaklanan bir bilim ve mühendislik alanı haline gelmiştir. Bu disiplinin temel amacı, insan zekâsının karakteristik özelliklerini bilgisayarlara kazandırarak problemlere insan benzeri çözümler üretebilen sistemler tasarlamaktır. Zaman zaman bu hedefin ötesine geçilerek insanın yerine geçen veya ona hükmeden sistemlere yönelik tartışmalar da gündeme gelmektedir. Ancak bilimsel çerçevede yapay zekâ; deneyimlerden öğrenebilen, öğrendiklerini muhakeme edebilen, şekil, görüntü ve örüntüleri tanıyabilen, karmaşık problemleri çözebilen ve dili anlayarak işlem yapabilen bir alan olarak, bilişim dünyasına yeni bir perspektif sunmaktadır (Öztemel, 2020, s. 101).

Yapay zekânın sinema sanatına dâhil olması, film endüstrisine yeni olanaklar sunarken aynı zamanda önemli tartışmaları da gündeme getirmiştir. Özellikle dijital devrim sonrası yapay zekâ tabanlı bilgisayarlar, otomasyon araçları ve robotlarla birlikte sinemanın içeriksel ve biçimsel olarak dönüşüm geçirmesi, sanatın doğasına yönelik soru işaretleri doğurmaktadır (Zengin, 2020, s. 154). Film endüstrisi, yapay zekâ uygulamaları açısından geniş imkânlarla sahip bir alan olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda özellikle küresel sinemanın merkezi konumundaki Hollywood, yeni teknolojilerin kullanımında öncü rol üstlenmektedir. Hollywood stüdyoları, bütçelerinin önemli bir kısmını film pazarlamasına ayırmakta; yapay zekâ tabanlı araçlar sayesinde ise doğru hedef kitleye ulaşarak bu bütçeleri daha verimli kullanabilmektedir. Dolayısıyla yapay zekâ, film endüstrisinde yalnızca üretim süreçlerinde değil, aynı zamanda pazarlama stratejilerinde de önemli katkılar sunmaktadır (Zengin, 2020, s. 159). Yapay zekâ, sinema ve kültür ekseninde önemli akademik araştırmalar ve çalışmalar bulunmaktadır. Sinema sanatında bu paralelde eserler üretilmektedir. Bu çalışmamızda durumu en iyi özetleyen örneklerden biri olan Her (Aşk) filmi mercek altına alınacaktır.

3. Her (Aşk) Filmin Analizi

Spike Jonze tarafından yazılan ve yönetilen *Her (Aşk)*, 2013 yılında gösterime girmiş bir bilim kurgu-romantik drama filmidir. Film, yakın gelecekte geçen bir hikâyeyi konu almakta ve yalnız bir adam olan Theodore'un, gelişmiş yapay zekâ işletim sistemi "Samantha" ile duygusal bir ilişki kurmasını anlatmaktadır. Theodore'un yaşadığı yalnızlık ve insan ilişkilerindeki zorluklar, Samantha ile kurduğu bağ üzerinden incelenmekte; bu bağ, yapay zekânın yalnızca işlevsel bir araç olmanın ötesine geçerek duygusal ve kültürel boyutlarda insan yaşamını şekillendirebileceğini göstermektedir.

Filmde yapay zekâ, bireylerin duygusal deneyimlerini derinleştiren bir unsur olarak konumlanmaktadır. Samantha, öğrenme ve kendini geliştirme kapasitesiyle, klasik insan-makine etkileşiminden farklı bir deneyim sunmaktadır. Bu durum, yapay zekânın toplumsal ve kültürel yaşam üzerindeki etkilerini, özellikle de insan-makine ilişkilerinin etik, duygusal ve toplumsal boyutlarını tartışmaya açmaktadır. Film ayrıca, sinematografi, müzik ve görsel tasarım ile teknolojik atmosferi destekleyerek izleyiciyi yapay zekâ ile insan arasındaki sınırları sorgulamaya yönlendirmektedir.

Bu bağlamda “Her”, yapay zekânın kültürel temsillerdeki rolünü, insan duygularının ve sosyal deneyimlerin teknoloji aracılığıyla nasıl yeniden şekillenebileceğini ele alan önemli bir sinema örneğidir.

Film üzerinde yapılan çalışmalar neticesinde aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

3.1. İnsan Makine İlişkilerinin Duygusal Boyutu

Her (Aşk) filmi, gelecekte insan ve yapay zekâ arasındaki ilişkilerin yalnızca işlevsel değil, aynı zamanda duygusal boyutta nasıl evrilebileceğini göstermesi açısından önemli bir örnektir. Filmde Theodore’un, yapay zekâ işletim sistemi Samantha ile kurduğu bağ, geleneksel insan-insan etkileşimlerinin ötesine geçerek duygusal deneyimlerin teknoloji aracılığıyla yeniden yapılandırılabilceğini ortaya koymaktadır. Samantha, öğrenme ve adapte olma yeteneği sayesinde Theodore’un duygu durumunu anlayabilmekte ve ona uygun tepkiler geliştirebilmektedir. Bu durum, yalnızlık, aidiyet, sevgi ve romantik bağlar gibi temel insani deneyimlerin, yapay zekâ ile etkileşim içinde de yaşanabileceğini göstermektedir.

Film, insan-makine etkileşimlerinin duygusal boyutunu keşfederken, bu tür ilişkilerin kültürel ve toplumsal anlamlarını da tartışmaya açmaktadır. Yapay zekâ, yalnızca bir araç olarak değil, bireylerin duygusal dünyalarını etkileyen ve onların sosyal deneyimlerini dönüştüren aktif bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylece film, izleyiciye, gelecekte kültürel ve toplumsal yaşamın teknoloji ile daha yoğun bir biçimde iç içe geçebileceğine dair bir öngörü sunmakta ve insan-makine ilişkilerinin duygusal boyutlarının, kültürel normlar ve değerler üzerindeki potansiyel etkilerini tartışmaya açmaktadır.

3.2. Kültürel Değerlerin Yeniden Tanımlanması

Film, yapay zekânın kültürel değerler üzerindeki dönüştürücü etkilerini ortaya koyan çarpıcı bir örnektir. Filmde, Theodore’un Samantha ile kurduğu ilişki aracılığıyla aşk, aidiyet, yalnızlık ve bireysel kimlik gibi temel insani ve kültürel değerler, geleneksel normların ötesinde yeniden tanımlanmaktadır. Yapay zekâ, yalnızca bilgi

işleyen bir sistem olmanın ötesine geçerek, insan duygularını anlamlandırma, empati kurma ve bireyin ihtiyaçlarına uygun tepki verme kapasitesine sahiptir. Bu durum, romantik ve duygusal bağların fiziksel veya sosyal sınırlamalardan bağımsız olarak, dijital ve sanal etkileşimler üzerinden de kurulabileceğini göstermektedir.

Film, insan-makine etkileşimleri aracılığıyla kültürel normların esneyebileceğini ve teknoloji ile bütünleşerek evrilebileceğini tartışmaya açmaktadır. Bu bağlamda yapay zekâ, kültürel değerlerin statik olmadığını, toplumsal deneyimler ve teknolojik etkileşimlerle sürekli bir dönüşüm süreci içinde olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, film izleyiciye aşk, kimlik ve sosyal bağlar gibi kültürel kavramların teknolojiyle yeniden şekillendirilebileceğini gösterirken, kültürel değerlerin gelecekte dijital ortamlar ve yapay zekâ ile daha etkileşimli ve çeşitlenmiş hâle gelebileceğine dair bir öngörü sunmaktadır.

3.3. Sanat ve Estetiğin Kültürel Evrimi

Filmde, yapay zekânın sanat ve estetik anlayışı üzerindeki dönüştürücü etkileri gözler önüne serilmektedir. Film, insan-makine etkileşimini merkeze alarak, sinematografik anlatımın biçim ve içerik açısından nasıl evrilebileceğini göstermektedir. Yapay zekâ, karakterlerin davranışlarını ve iletişim biçimlerini yönlendirerek, filmdeki estetik deneyimi biçimlendirmekte; renk paleti, mekan tasarımı, dijital efektler ve ses tasarımı, teknolojiyi hem görsel hem de duygusal bir araç olarak izleyiciye sunmaktadır. Bu süreç, sinemanın geleneksel estetik anlayışını zenginleştirirken, izleyiciye kültürel ve teknolojik deneyimlerin birleştiği yeni bir perspektif sunmaktadır.

Film, sanatın yalnızca anlatıyı aktarma aracı olmadığını, aynı zamanda kültürel değerlerin ve estetik anlayışın teknoloji ile birlikte evrilen bir süreç olduğunu göstermektedir. Yapay zekâ, karakterlerin ve olay örgüsünün gelişiminde aktif bir unsur olarak, sanat ve estetiğin kültürel bağlamda yeniden yorumlanmasına imkân tanımaktadır. Böylece film, izleyiciye teknolojik ve kültürel etkileşimin sanatsal üretim ve deneyim üzerindeki etkilerini göstermekte ve gelecekte sanatın, teknolojik araçlarla şekillenen daha etkileşimli ve çeşitlenmiş bir yapıya sahip olabileceğine dair önemli ipuçları sunmaktadır.

3.4. Geleceğe Dair Kültürel Öngörüler

Film, yapay zekânın kültür üzerindeki olası etkilerini öngören bir perspektif sunmaktadır. Film, insan-makine etkileşimlerinin gelecekte bireylerin sosyal ve duygusal deneyimlerini nasıl dönüştürebileceğine dair kültürel ipuçları vermektedir. Yapay zekâ ile kurulan ilişkiler, yalnızlık, aidiyet, aşk ve kimlik gibi temel kültürel kavramların dijital ve sanal ortamlarla yeniden deneyimlenebileceğini

göstermektedir. Bu durum, gelecekte kültürel normların daha esnek ve teknolojiyle iç içe geçmiş bir yapıya evrileceğine işaret etmektedir.

Film, teknolojinin sadece araçsal bir işlev görmediğini, aynı zamanda toplumsal ve kültürel değerlerin yeniden tanımlanmasında aktif bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. İnsanların yapay zekâ ile etkileşimleri, romantik ve sosyal ilişkilerin doğasını dönüştürmekte ve kültürel alışkanlıkların dijitalleşmesiyle birlikte yeni yaşam biçimlerinin oluşmasına imkân sağlamaktadır. Böylece “Her”, gelecekte kültürel deneyimlerin teknolojik araçlarla daha etkileşimli, çeşitlenmiş ve bireyselleşmiş hâle gelebileceğini, sinema aracılığıyla görünür kılmaktadır.

Film, aynı zamanda kültürel öngörüler açısından, bireylerin teknolojiyle kurduğu bağların toplumsal normlar ve değerler üzerindeki uzun vadeli etkilerini tartışmaya açmaktadır. İzleyici, bu bağlamda, gelecekte insan-makine etkileşimlerinin kültürel yapıyı nasıl dönüştürebileceğine dair düşünsel bir çerçeve ile karşı karşıya kalmaktadır.

Sonuç

Bu çalışma, yapay zekâ teknolojilerinin sinematografik anlatıdaki kültürel ve iletişimsel yansımalarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Analiz edilen “Her (Aşk)” filmi, yapay zekânın yalnızca teknik bir unsur değil, aynı zamanda bireylerin duygusal deneyimlerini, kültürel değerlerini ve toplumsal ilişkilerini yeniden şekillendiren bir aktör olduğunu göstermektedir. Filmde, aşk, aidiyet, yalnızlık ve kimlik gibi temel insani kavramların, yapay zekâ aracılığıyla farklı boyutlarda yeniden kurgulandığı ve böylelikle kültürel normların esneyerek dönüşüme uğradığı görülmektedir.

Elde edilen bulgular, yapay zekânın kültürel değerlerin yeniden tanımlanmasında ve estetik anlayışın evriminde aktif bir rol oynadığını ortaya koymuştur. Yapay zekâ yalnızca bir üretim aracı olarak değil, aynı zamanda bireylerin sosyal ve duygusal deneyimlerine yön veren, kültürel temsillerin yeniden inşasına katkıda bulunan bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, sinema hem teknolojik yeniliklerin hem de toplumsal dönüşümlerin görünür kılındığı bir mecra olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmanın özgün katkısı, yapay zekânın sinemadaki varlığını salt teknik bir gelişme çerçevesinde değil, kültürel ve iletişimsel boyutlarıyla ele almasıdır. Böylece yapay zekâ ile sinema arasındaki etkileşim, bireysel duyguların, toplumsal normların ve kültürel kimliklerin gelecekte nasıl yeniden tanımlanabileceğine dair yeni bir perspektif sunmaktadır.

Sonuç olarak, sinema sanatının teknolojik gelişmelerle birlikte dönüşümü, yalnızca estetik bir mesele değil, aynı zamanda kültürel bir süreç olarak değerlendirilmektedir. *Her* (Aşk) filmi üzerinden yapılan bu analiz, gelecekte insan-makine ilişkilerinin toplumsal yaşamı daha esnek, dijital ve etkileşimli bir yapıya dönüştüreceğine dair güçlü ipuçları sunmaktadır. Bu yönüyle çalışma, yapay zekânın kültürel ve iletişimsel bağlamda sinemaya kazandırdığı yeni anlamları görünür kılarak, hem akademik literatüre hem de sinema çalışmalarına katkı sağlamaktadır.

Extended Abstract

The rapid advancement of digital technologies has profoundly reshaped not only technical infrastructures but also cultural practices, social relationships, and modes of communication. Among these technologies, artificial intelligence has emerged as a particularly influential phenomenon, extending far beyond its instrumental or functional applications. In contemporary societies, artificial intelligence increasingly operates as a cultural actor that mediates emotional experiences, reconstructs social norms, and challenges conventional understandings of human interaction. Within this broader transformation, cinema occupies a unique position as both an artistic medium and a cultural space where technological developments and social imaginaries intersect. Films that engage with artificial intelligence do not merely reflect technological progress; they actively participate in redefining cultural values, emotional bonds, and communicative practices.

This study aims to examine the cultural and communicative reflections of artificial intelligence within cinematographic narrative through a detailed analysis of Spike Jonze's film *Her* (2013). The research is grounded in the assumption that cinema functions not only as a visual and aesthetic form of storytelling but also as a medium through which social change, cultural transformation, and future-oriented imaginaries become visible. In this context, *Her* is selected as a case study because it offers a nuanced and emotionally focused representation of human-artificial intelligence interaction, emphasizing intimacy, affection, and emotional dependency rather than technological spectacle.

Methodologically, the study adopts a descriptive analysis approach. Rather than measuring technological efficiency or predictive accuracy, the analysis concentrates on narrative structure, character relations, visual aesthetics, and thematic representations. This qualitative orientation allows for a deeper exploration of how artificial intelligence is culturally framed and emotionally positioned within the film's narrative universe. By focusing on cinematographic elements such as color palette, spatial design, sound, music, and narrative pacing, the study reveals how aesthetic

choices reinforce the film's conceptual engagement with artificial intelligence and human emotion.

At the center of *Her* lies the relationship between Theodore, a socially isolated individual, and Samantha, an advanced artificial intelligence operating system capable of learning, emotional expression, and self-reflection. This relationship challenges traditional boundaries between human and machine by presenting artificial intelligence not as a cold, rational tool but as an emotionally responsive and relational entity. Through this portrayal, the film invites viewers to reconsider the exclusivity of emotions such as love, attachment, loneliness, and belonging—qualities historically understood as uniquely human. The emotional bond between Theodore and Samantha illustrates how personal experiences and intimate relationships can be reconstructed within digital and artificial intelligence-mediated environments.

From a cultural perspective, the film demonstrates that cultural values are not fixed or static but flexible and subject to transformation through technological mediation. Concepts such as romantic love, emotional intimacy, and personal identity are redefined within the narrative framework of artificial intelligence. Samantha's capacity to evolve, empathize, and communicate highlights how technology can participate in the production and circulation of meaning, rather than merely serving as a neutral instrument. This representation underscores the idea that artificial intelligence increasingly functions as an active participant in cultural life, influencing how individuals perceive themselves and relate to others.

The findings of the study indicate that artificial intelligence in *Her* reshapes not only narrative content but also aesthetic perception. The film's minimalist visual style, warm color tones, and carefully designed urban spaces contribute to an atmosphere that softens the technological presence and integrates it seamlessly into everyday life. Sound design and music further enhance the emotional depth of the narrative, reinforcing the sense of intimacy between human and machine. These cinematographic choices suggest that artificial intelligence is not portrayed as an external or disruptive force but as an embedded element within the cultural and emotional fabric of society.

One of the key contributions of this study lies in its conceptualization of artificial intelligence as a cultural and communicative agent rather than solely a technological innovation. While much of the existing literature focuses on the technical capabilities or industrial applications of artificial intelligence in cinema, this research emphasizes its symbolic, emotional, and cultural dimensions. By analyzing *Her* through a cultural lens, the study demonstrates how cinema can articulate complex questions about digital intimacy, emotional authenticity, and the future of human relationships.

Moreover, the film offers important insights into potential future trajectories of social life. The narrative suggests that as artificial intelligence becomes more integrated into daily experiences, social relationships may become increasingly mediated, personalized, and flexible. This transformation raises critical questions about authenticity, emotional dependency, and the reconfiguration of social norms. Cinema, in this regard, serves as a reflective space where such questions can be explored imaginatively and critically.

In conclusion, this study reveals that *Her* provides a compelling example of how artificial intelligence can be represented as a transformative force within cinematographic narrative. Through its focus on emotional interaction, cultural values, and aesthetic design, the film illustrates the evolving relationship between technology and human experience. The analysis demonstrates that artificial intelligence, as depicted in cinema, has the potential to reshape cultural norms, redefine emotional boundaries, and influence communicative practices. By situating artificial intelligence within a cultural and communicative framework, this study contributes to a deeper understanding of the role of cinema in interpreting and anticipating the social implications of technological change.

Kaynakça | References

Arslandoğlu, İ. (2020). Kültür ve Medeniyet Kavramları. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 15, 243-255.

Arslantaş, H., A. (2008). Kültür-Kişilik ve Kimlik. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 105-112.

Bayart, J., F. *Kimlik Yanılsaması*. (Çev. Mehmet Moralı), İstanbul: Metis Yayıncılık. 1999.

Çeçen, A. *Kültür ve Politika*. 2. Baskı. Gündoğan Yayınları. 1996.

Erdemir, A ve Seyran, F. (2025). Sağlık Kurumları Yönetiminde Dijitalleşme ve Yapay Zekâ, Yapay Zekâ ve Dijital Teknoloji. (Ed. Gökalp Çınarar). Ankara: İksad Yayınevi. 2025: 141-163.

Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. *Öteki Kuram*. 3. Baskı. Ankara: ERK (Kadir Erdoğan) Yayınları. 2010.

Gundak, E. Sinematografik Tasarım Dili Üzerinden Mimari Görsel Kompozisyon Tasarımına Bakış . Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi. 2020.

Karakaya, H. (2008). Türk Sinemasında Din Adamı Tiplemesi. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 48-69.

Kocadaş, B. (2005). Kültür ve Medya. *Bilig*, 34, 1-13.

Küçük, A. (2016). Sümela'nın Şifresi: Temel Filmi Örneğinde Sinema ve Kültürel Kimliğin İfadesi. *Journal of International Social Research*, 9(44), 159-163.

Oğuz, E., S. (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2), 123-139.

Öztemel, E. (2020). Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği. *Bilişim teknolojileri ve iletişim: Birey ve Toplum Güvenliği*, 95-112.

Spencer-Oatey, H. (2012). What is culture? A Compilation of Quotations. *GlobalPAD Core Concepts*. 1(22), 1-21.

Yakın, İ. (2020). Yapay Zekâ ve Geleceğin Toplumu: Bilimkurgu Sineması Üzerinden Bir Yakın Gelecek Tasavvuru. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Yetkiner, B. ve Özdemir, N. (2022). Sinemada Transhümanizm ve Yapay Zekâ." *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology* 13(51), 262-286.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara:

Seçkin Yayıncılık. 2008.

Yurdigül, Y. (2019). Sinematografik Anlatı Aracı Olarak Mitolojik Unsurlarının Kırgız Sinemasında Kullanımı. 1. *Uluslararası Türk Halklarının Felsefi Mirası Sempozyumu*, 337-350.

Zengin, F. (2020). Akıllı Makine Çağı Sinemasına Giriş: Sinema Sanatında Yapay Zekâ Teknolojilerinin Kullanımı. *İletişim Çalışmaları Dergisi*. 6/2, 151-177.